

е вървѣлъ на чело на тълпи, за да дига врѣва“

Извънреднитѣ качества на неговата личност притеглятъ къмъ него тогавашния духовенъ елитъ не само у насъ — може да се каже дори, че той е билъ по-добре цененъ отъ нѣкои чужденци, съ които се е срѣщалъ у насъ и въ чужбина. Така, сръбскиятъ поетъ Дучичъ изповѣдалъ веднѣжъ предъ Мара Бѣлчева, че той предпочиталъ да гледа Пенча въ присѣдствието и на най-красивитѣ жени и, действително, винаги сѣдалъ срещу него да го слуша. Сжщото изповѣдва и графъ Войновичъ, следъ смъртта му въ в. „Il Secolo“: пребивавалъ билъ въ разни страни и държави, познавалъ много видни мъже, но като неговата интересна личностъ не срѣщалъ. Преводачътъ на „Кървава пѣсенъ“ на шведски Адолфъ Йенсенъ го нарича „необикновенъ човѣкъ“; възторжено говорятъ за него сжщо известниятъ руски публицистъ Викторъ Топоровъ, англичанинътъ Хенри Бернардъ, който съ него състави антология отъ български народни пѣсни, преведени на английски „The Shade of the Balkans“, („Сѣнката на Балкана“), рускиятъ професоръ Яцимирски, който го нарича жива енциклопедия и пр.

*

Всички тия факти говорятъ за необикновената сложностъ и оригиналностъ на Славейковата личностъ: многообразна е — не може да се изчерпи съ нѣколко опредѣления, „противоречива е“ въ нѣкои свои прояви, изненадва ни съ нѣкои свои особености. И при все това, тя е цѣлостна, завършена, ярко опредѣлена. — Не е само силно емоционална, но и властна, волева личностъ, насочила всичкитѣ си сили къмъ една неотстъпна цель — високо духовно възмогване.